

χαίρομαι

χαίρομαι, ρ. [<μτγν. χαίρομαι <αρχ. χαίρω] χαίρομαι. **1.** απολαμβάνω κάτι: «κάθε απόγευμα χαίρομαι ένα ουζάκι στην αυλή του σπιτιού μου». (Λαϊκό τραγούδι: *η γρουσουζιά η φοβερή που μ' έχει βρει δεν υποφέρεται, αφού κι αυτή που αγαπώ στον κόσμο αυτό άλλος τη χαίρεται*). **2.** εξακολουθώ να έχω κάτι το ποθητό: «χαίρομαι την αγάπη μου || χαίρομαι την οικογένειά μου». **3.** απολαμβάνω, ευχαριστιέμαι, καμαρώνω: «πολύ το χάρηκα αυτό το φαγητό || για δεξ του πώς χαίρεται την κόρη του! || για δεξ τους πώς χαιρόνται τα παιδιά τους!». (Ακολουθούν 45 φρ.)·

- γαμιέσαι κόρη μ', χაίρεσαι, στη γέννα θα τα πούμε, βλ. λ. [γέννα](#)·

- μη, να χαρείς! παρακλητική έκφραση με την οποία προσπαθούμε να παρεμποδίσουμε ή να αποτρέψουμε κάποιον να κάνει κάτι, ιδίως κακό·

- να μη χαρώ ό,τι αγαπώ! όρκος για να πιστέψει κάποιος αυτά που του λέμε: «να μη χαρώ ό,τι αγαπώ, αν νομίζεις πως σου λέω ψέματα!»·

- να μη χαρώ τα μάτια μου! βλ. λ. [μάτι](#)·

- να μη χαρώ τα νιάτα μου! βλ. λ. [νιάτα](#)·

- να μη χαρώ τα παιδιά μου! βλ. λ. [παιδί](#)·

- να μη χαρώ τη ζωή μου! βλ. λ. [ζωή](#)·

- να μη χαρώ τη μάνα μου! βλ. λ. [μάννα](#)·

- να μη χαρώ τη μανούλα μου! βλ. λ. [μανούλα](#)·

- να μη χαρώ το στεφάνι μου! βλ. λ. [στεφάνι](#)·

- να σ' έχει να σε χαίρεται! απαξιωτική έκφραση σε βάρος κάποιου ατόμου: «τέτοιος υπάλληλος που είσαι, αγόρι μου, να σ' έχει να σε χαίρεται τ' αφεντικό σου!». (Λαϊκό τραγούδι: *αχ, αν δε μου δώσει η μάνα σου ογδόντα δυο χιλιάδες, αχ, να σ' έχει να σε χαίρεται, να βόσκεις αγελάδες*)·

- να σε χαίρεται η μάνα σου! βλ. λ. [μάννα](#)·

- να σε χαρώ! **α.** παρακλητική έκφραση σε κάποιον να κάνει ή να μην κάνει κάτι που του ζητάμε: «πήγαινε, να σε χαρώ, να μου πάρεις ένα πακέτο τσιγάρα || μην πας, να σε χαρώ, και του πεις τίποτα απ' όλα όσα είπαμε». (Λαϊκό τραγούδι: *όταν θες να παντρευτώ, άκου μάννα μ' να σου πω. Δεν τον θέλω εγώ το νιο, μάννα μου, να σε χαρώ*). **β.** φιλοφρονητική έκφραση στο συνομιλητή μας που επαναλαμβάνεται κάθε τόσο κατά τη διάρκεια μιας διήγησής μας: «κι όπως πηγαίναμε όλοι μαζί, παρέα, να σε χαρώ, και τραγουδούσαμε, μας σταμάτησε να σε χαρώ κάποιος αστυφύλακας». (Τραγούδι: *ήτανε μια φορά, μάτια μου, κι έναν καιρό, μια όμορφη κυρά, αρχόντισσα, να σε χαρώ*)· βλ. και φρ. *να χαρείς(!)*·

- να τη χაίρεσαι! (ενν. την ονομαστική σου γιορτή), δίνεται ως ευχή σε κάποιον που γιορτάζει την ονομαστική του γιορτή: «ξέρεις, αύριο γιορτάζω. -Ω, να τη χაίρεσαι!»·

- να τον (τη) χაίρεσαι! **α.** ειρωνική ή επιτιμητική παρατήρηση σε κάποιον για τη σχέση του με άτομο που δεν είναι της εκτίμησής μας. (Λαϊκό τραγούδι: *να τη χαίρεσαι, την καινούρια σου αγάπη, να τη χαίρεσαι, και να με κερνάς φαρμάκι*). **β.** δίνεται και ως ευχή σε κάποιον για κάποιο συγγενικό του πρόσωπο ή πρόσωπο του στενού του περιβάλλοντος που γιορτάζει την ονομαστική του (της) γιορτή: «αύριο γιορτάζει η κόρη μου. -Να τη χαίρεσαι! || πρέπει να πάω νωρίς στο σπίτι, γιατί σήμερα γιορτάζει ο πατέρας μου. -Να τον χαίρεσαι!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το **α**·

- να τους χαιρέσετε! ευχή σε γονείς ή συγγενείς υιόπαντρου ζευγαριού, ιδίως σε εκκλησία, μετά την τελετή του μυστηρίου·
- να χαιρέσαι τ' όνομά σου! βλ. λ. [όνομα](#)·
- να χαιρέσαι τη γιορτή σου! βλ. λ. [γιορτή](#)·
- να χαιρέσαι το διάδοχο! βλ. λ. [διάδοχος](#)·
- να χαρείς! παρακλητική έκφραση σε κάποιον για κάτι: «πετάξου, να χαρείς, μέχρι το σπίτι μου και πες της μάνας μου πως θ' αργήσω το μεσημέρι να γυρίσω στο σπίτι». (Λαϊκό τραγούδι: *τράβα αμαξά μου, να χαρείς, όσο πιο γρήγορα μπορείς*)· βλ. και φρ. *να σε χαρώ(!)*·
- να χαρείς ό,τι αγαπάς! παρακλητική έκφραση σε κάποιον για εύνοια ή εξυπηρέτηση: «άσε με να περάσω μέσα, να χαρείς ό,τι αγαπάς! || πάρε με με τ' αυτοκίνητό σου, να χαρείς ό,τι αγαπάς!». (Λαϊκό τραγούδι: *πάρε μας, καπετάνιε, άντε, να χαρείς ό,τι αγαπάς, άντε, κι ό,τι θέλεις γύρεψέ μας, άντε στη Βραΐλα να μας πας*). Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *αμάν* ή το *έλα* ή το *έτσι*·
- να χαρείς τα μάτια σου! (τα δυο!), βλ. λ. [μάτι](#)·
- να χαρείς τα νιάτα σου! βλ. λ. [νιάτα](#)·
- να χαρείς τα νιάτα σου και τη λεβεντιά σου! (και την ομορφιά σου!), βλ. λ. [νιάτα](#)·
- να χαρείς τα παιδιά σου! βλ. λ. *παιδί*·
- να χαρείς τη ζωή σου! βλ. λ. [ζωή](#)·
- να χαρείς το στεφάνι σου! βλ. λ. [στεφάνι](#)·
- να χαρώ το χαρακτήρα σου! βλ. λ. [χαρακτήρας](#)·
- ο γύφτος, ώσπου να χαρεί, έσπασε το νταούλι, βλ. λ. [γύφτος](#)·
- ο λύκος στην αναμπουμπούλα χαιρείται, βλ. λ. [λύκος](#)·
- ο λύκος στην ανεμοζάλη χαιρείται, βλ. λ. [λύκος](#)·
- ο ψεύτης και ο κλέφτης τον πρώτο χρόνο χαιρούνται, βλ. λ. *ψεύτης*·
- ό,τι θυμάται χαιρείται, βλ. λ. [ό,τι](#)·
- το (τη) χάρηκα! λέγεται για κάτι που μας έκανε να ευχαριστηθούμε πολύ, που απολαύσαμε: «το χάρηκα το έργο, γιατί ήταν πολύ ωραίο || το χάρηκα το φαγητό σας || τη χάρηκα την παράσταση, γιατί ήταν πολύ φαντασμαγορική»·
- το χάρηκα! έκφραση με την οποία εκδηλώνουμε τη χαρά μας, την ευχαρίστησή μας για το κακό που έπαθε κάποιος ο οποίος στο παρελθόν μας είχε φερθεί άσχημα. Πολλές φορές της φρ. προτάσσεται το *αχ* ή το *ωχ*, ενώ παρατηρείται ταυτόχρονη χειρονομία με την παλάμη να σέρνεται από τη βάση του λαιμού προς το στομάχι, σε ένδειξη ευχαρίστησης·
- τον χαιρείται η καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- τον χαιρείται η ψυχή μου, βλ. λ. [ψυχή](#)·

- τον χαίρομαι, τον ευχαριστιέμαι, τον καμαρώνω: «πολύ τον χαίρομαι αυτόν τον άνθρωπο, κάθε φορά που τον βλέπω»·

- χαίρεται η καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·

- χαίρεται η ψυχή μου, βλ. λ. [ψυχή](#)·

- χαίρεται το μάτι σου να βλέπει(ς), βλ. λ. [μάτι](#)·

- χαίρομαι τα νιάτα μου (και τη λεβεντιά μου, και την ομορφιά μου), βλ. λ. νιάτα·

- χαίρομαι τη ζωή (μου), βλ. λ. [ζωή](#)·

- χάρηκα ιδιαιτέρως ή χαρήκαμε ιδιαιτέρως, βλ. φρ. χάρηκα πολύ·

- χάρηκα πολύ ή χαρήκαμε πολύ, (ειρωνικά) είσαι γελασμένος, αν νομίζεις πως είπες κάτι πρωτότυπο ή άγνωστο σε μας: «οι Αμερικάνοι με την πολιτική τους θέλουν να κυριαρχήσουν σε όλον τον κόσμο. -Χαρήκαμε πολύ». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το τώρα. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας